

**Tønder- og
Kabbeholder i Hjerting
fra 1714. -**

Indsejlingen til Ho Bugt ved ebbe - 2012- omkring Sædding Bæk -" Fem Høje".

Tønder- og Kabbeholder i Hjerting fra 1714 - 1822.

Beskrivelse af guld- og sølvsmed fam. Satterup. Bevilling fra 1741- 1822.

Kabe, som er ældre nydansk- på plattysk heder det kape- er et sømærke bestående af en lang træstage med tværstage på. Det blev opstillet ved indsejlinger, eller hvor vandet var grundt. For at passer, skulle der betales afgift til den person, der havde tilladelse til at passe dem. If. " Den Danske Lods" kunne man tjene 100-120 rdl. årligt i 1799.

Kaben skulle placeres på den højeste høj, her på egnen blev det ved " Fem Høje", så den stod på linje med Brøndum kirke- så viste de sejlene, de kunne komme ind i Ho Bugt uden grundstødning. Ligeledes var der ved munden til Varde Å også placeret en afmærkning.

I 1714 får Morten Steffensen, der er måler og vejer i Varde- Hjerting, og hans kone- Karen Jakobsdatter - bevilling til at holde tønder og kabe i Hjerting (Femhøje) på livstid. Morten Steffensen dør i 1720, derefter overgår bevillingen til toldinspektør J. Regelsen, som dør i 1727.

Han bliver efterfulgt af toldkontrollør ved Varde og Hjerting Hans Nielsen indtil hans død i 1730, hvor hans enke- Katrine- søger om bevilling, som hun så vil lade en bestyrer passe, indtil hendes søn Christian Luffe kan overtage, men hun får afslag.

I 1734 indhenter tolder Søren Wedel bevillingen.

*I 1741 overgår bevillingen til Johan Frederik Petersen og hustru Marie Elisabet Sofie Petersen Witleft på livstid. Ved hans død i 1762 overgår bevillingen til den 16 årige barnebarn **Mette Henriette Sofie Petersen** og senere i 1764, hvor Mette Henriette føder sit første barn- Peder, sammen med hendes forlovede (viet 31/8 1764) **Hans Pedersen Satterup Mst. guldsmed** i Hjerting, født i Fredericia 23/3 1734 i en sølvsmede familie, som blev tiltalt monsûr. Den position gav ham frihed til at udføre sit sølvsmedehåndværk uden at være medlem af Varde sølvsmedelaug. Nu var parret med deres 8 børn ansete i byen. Det ses af at i 1780 var de vidne til et*

© Museum Etno. Pulverne Statens- Hjerting
Skulptur Ho Bugt Varde foto af H. Fjøl og B. Steensen

hjemme bryllup, som var uden lysning i kirken.

De øvrige vidner var Hr. Tolder Mûller og kæreste, Hr. inspektør Stodemann, skipper Jens Hansen og hustru, skipper Hans Heboe og Christen Ollesen og hustru alle fra Hjerting.

I 1774 optager parret en lån i deres ejendom, - i den forbindelse beskrives ejendommen at være 7 fag langt og med 2 bilæggerovne desuden lade, stald, tørvehus m.v.

Ved Satterups død i 1783 - 49 år - blev boet opgjort til 672 rdl. 4 mk.

Satterup lavede en del sølvsmedearbejde til de omkringliggende kirker.

Mette Henriette Satterup sidder nu i uskiftet bo.

I flg. folketælling i 1801 bor hendes ugifte søn, Peder på 39 år, hos hende, han betegnes som urigtig i hovedet. Desuden opholder Ane Sofie Bang - 79 år gift 1. gang- sig i huset og får almisse af Ribe Hospital.

I 1820 dør Mette Henriette Satterup -74 år.

1822 overgiver arvingerne Tønder og Kabe bevillingen til Nordby- skipperne på Fanø.

Hjerting Arkiv 2014